

Innst. S. nr. 194

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument nr. 8:61 (2003-2004)

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm om etablering av et nytt såkornfond som bygger på en fond-til-fond-modell

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Erfaringene siden såkornordningen ble etablert i 1998, viser at dette er et viktig virkemiddel for gründerbedrifter. Modellen bygger på samarbeid mellom staten og private der statens rolle er å gi en risikoavlastning for å få private kompetente eiere til å investere i en tidligere fase enn de ellers ville gjort. Formålet er å sikre at nye kunnskapsbedrifter får bedre muligheter til å finansiere den første utviklingsfasen frem til bedriftene er i stand til å skaffe finansiering på det ordinære kapitalmarkedet.

Den største og viktigste såkornaktøren er START-fondet i Oslo, som ble etablert i 1998 som et landsdekkende såkornfond. START-fondet er nå fullinvestert og kan ikke investere i nye prosjekter før det kommer opp et nytt såkornfond. Det samme gjelder de fleste av de fem regionale fondene. Det er derfor nødvendig å etablere en ny såkornordning. Stortinget vedtok riktignok en ny såkornordning høsten 2003. Dette er imidlertid en rent distriktsbasert ordning, noe som innebærer at store deler av landet står uten såkornmidler. Det haster dermed å få opp en landsdekkende såkornordning som også inkluderer universitetene og de viktigste kunnskapsmiljøene.

En ny såkornmodell må så langt som mulig bygge på prinsippene i etablerte ordninger. Samtidig må det tas hensyn til erfaringene fra såkornordningen slik den har fungert. Med utgangspunkt i de foreliggende erfaringene, bør såkornordningen revideres for å få økt slagkraft.

Det foreslås at en nytt såkornfond bygger på en fond-til-fond-modell som Argentum, bare tilpasset det faktum at et såkornfond investerer i en tidligere og dermed mer risikofylt fase enn Argentum. I en såkornordning må derfor staten legge opp til større risikoavlastning. Mens staten kan bidra med opp til 49 pst. av kapitalen i et prosjekt i Argentum-modellen, foreslås at staten bidrar med 70 pst. av kapitalbasen i et såkornprosjekt - slik det allerede skjer i EU etter modell fra USA.

Et slikt fond må ha hele landet som sitt virkeområde, og så langt som mulig trekke på etablerte forvaltermiljøer - både innen Argentum og såkornfondene. Det nye såkornfondet bør ha en samlet forvaltningskapital på 1 mrd. kroner. Fondets virkeområde bør primært være innen områder der Norge har sterke etablerte fagmiljøer og der vi har sterke bedriftsmiljøer.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen etablere et nytt landsdekkende såkornfond som bygger på en fond-til-fond-modell med en samlet forvaltningskapitalbase på 1 mrd. kroner. Fondet tilføres de nødvendige midler i statsbudsjettet for 2005."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Bendiks H. Arnesen, Grethe Fosslie og Aud Gaundal, fra Høyre, Ivar Kristiansen, Michael Mømyr og Erlend Nornes, fra Sosialistisk Venstreparti, Åsa Elvik og Inge Ryan, fra Kristelig Folkeparti, Olaf Gjedrem og May-Helen Molvær Grimstad, og fra Senterpartiet, Odd Roger Enoksen, viser til at Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet 2004 vedtok å etablere 4 såkornfond i næringssvake områder på til sammen 800 mill. kroner og tapsfond på 200 mill. kroner. Disse fondene er nå i ferd med å bli etablert. Flertallet viser til brev

fra statsråden datert 3. mai 2004 (vedlagt) der det sies at en eventuelt ny såkornordning vil bli vurdert i forbindelse med statsbudsjettet for 2005. Flertallet vil på denne bakgrunn ikke bifalle forslaget om å etablere en landsdekkende såkornordning nå.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm, viser til at 1. generasjons såkornfond er i ferd med å bli fulltegnet. Det betyr at et stort antall av landets bedrifter som har utviklingsprosjekter, står uten mulighet til å få tilgang på såkornmidler.

Disse medlemmer fremmer forslag om et nytt landsdekkende såkornfond etter samme mal som Argentum, som skal utløse og stimulere investortvilje samt styrke privat aktivt eierskap. Fondet er ment å fungere etter en fond-til-fond-modell der en selvstendig og uavhengig organisasjon investerer i kvalifiserte forvaltermiljøer som foretar investeringer i såkornfasen. Disse medlemmer vil, av hensyn til ESA-regelverket, understreke betydningen av at en ny såkornordning tilpasses ordninger som eksisterer i EU.

Disse medlemmer viser til brev fra statsråden datert 3. mai 2004 hvor det står at Regjeringen vil legge frem en vurdering av grunnlaget og behovet for samt innretningen av såkornfond, og da av kategorien landsdekkende såkornfond. Disse medlemmer minner om at det er et sterkt behov for nye landsdekkende tiltak for å øke tilgangen på privat risikokapital til prosjekter i tidlig fase. Disse medlemmer mener derfor det allerede nå bør vedtas at et nytt landsdekkende såkornfond skal etableres og at Regjeringen

kommer tilbake til Stortinget med et forslag om dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2005.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen etablere et nytt landsdekkende såkornfond som bygger på en fond-til-fond-modell med en samlet forvaltningskapitalbase på 1 mrd. kroner. Fondet tilføres de nødvendige midler i statsbudsjettet for 2005."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Stortinget ber Regjeringen etablere et nytt landsdekkende såkornfond som bygger på en fond-til-fond-modell med en samlet forvaltningskapitalbase på 1 mrd. kroner. Fondet tilføres de nødvendige midler i statsbudsjettet for 2005.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:61 (2003-2004) - forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm om etablering av et nytt såkornfond som bygger på en fond-til-fond-modell - bifalles ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 25. mai 2004

Olav Akselsen
leder

Inge Ryan
ordfører

Vedlegg 1**Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 3. mai 2004****Dokument nr. 8:61 (2003-2004) - Forslag om nytt landsdekkende såkornfond**

Jeg viser til forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm der regjeringen bes om å etablere et nytt landsdekkende såkornfond som bygger på en fond-til-fond løsning med en samlet forvaltningskapitalbase på 1 mrd. kroner.

Opprettelse av landsdekkende såkornfond var også spørsmål i spontanspørretimen den 21. april. Jeg svarte den gang at "vi frem mot budsjettet til høsten vil vurdere grunnlaget for, behovet for og ikke minst innretningen av såkornfond, og da av kategorien landsdekkende såkornfond. Det vil si at det skal dekke særlig de områdene som ikke dekkes av de fire regionale fondene. Det vil bli lagt fram en vurdering av det i forbindelse med St.prp. nr. 1 første uken av oktober 2004."

Behovet for tilgang til kompetent kapital i tidlig fase er omtalt i Regjeringens plan for en helhetlig innovasjonspolitik for en lansert høsten 2003. Regjeringen foreslo i budsjettforslaget for 2004 å opprette et landsdekkende såkornfond. Forslaget ble ikke vedtatt i sin opprinnelige form. Det foreslåtte landsdekkende såkornfondet ble integrert i de tidligere vedtatte fire regionale såkornfondene. Opplegget for regionalfondene ble presentert for forvaltere og investorer i Namsos 20. april 2004, og ble møtt med stor interesse.

Regjeringen er oppmerksom på at det er behov for såkornkapital i sentrale strøk for å kommersialisere resultater fra universitetene og andre kunnskapsmiljøer. Jeg er opptatt av at såkornmidler ikke bare skal være tilgjengelig for universitetene, men fondene må kunne gå inn i et bredt spekter av gode forretningsideer som trenger såkornfinansiering. På den måten kan vi sikre oss at de prosjektene med høyest verdiskapingspotensial blir realisert.

Det foreslås at staten kan bidra med 70 pst. av kapitalbasen i såkornprosjekt. Retningslinjene til EFTAs overvåkningsorgan om "Statsstøtte og risikokapital" kapittel 10A.8, har som utgangspunkt at staten maksimalt kan bidra med 50 pst. av kapitalen i fond av denne typen når det kan investeres i sentrale strøk.

Oppbygging av såkornfond etter Argentums fond-til-fond-modell vil innbære direkte eierskap i fondene via statens innskudd. Denne modellen har ikke tilhørende tapsfond.

De eksisterende såkornfondene har privat eierskap. Staten går inn med ansvarlig lån i samme størrelsesordenen som den private aksjekapitalen/ansvarlige lånet. Staten og de private bidrar således med like mye kapital. Til statens ansvarlige lånet er det knyttet et tapsfond. Jeg vil fortsatt ha denne modellen som utgangspunkt.

Vedlegg 2**Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 19. mai 2004****Dokument nr. 8:61 (2003-2004) - Oppfølgingsspørsmål**

Jeg viser til brev fra næringskomiteen av 14. mai 2004 vedrørende oppfølgingsspørsmål til mitt brev av 3. mai 2004:

Kan departementet bekrefte at det danske Vekstfondet, som har gjennomført fond på 2:1 - basis, er en modell som er godkjent av EUs organer?

Europakommisjonen godkjente 26. mai 1999 en såkornfondmodell gjennom Vækstfondet der den danske staten bidrar med inntil to tredeler av fondenes kapitalbase. Europakommisjonen fastsatte den 30. oktober 2001 et nytt regelverk for statsstøtte og risikokapital. Utgangspunktet i kapittel 10A.8.(3) i dette regelverket er at fond som kun investerer i sentrale strøk må ha minimum 50 pst. av kapitalen fra markedsinvestorer. Der heter det i tillegg om den private ande-

len at "hvert tiltak vil bli vurdert for seg og også andre aspekter vil kunne påvirke Overvåkningsorganets vurdering".

Storbritannia fikk på grunnlag av det nye regelverket godkjent en såkornmodell 4. februar 2003 som investerer både i og utenfor Storbritannias distriktpolitiske virkeområder med en 60/40 finansiering mellom staten og markedsinvestorer. Denne ordningen er nokså lik våre såkornordninger, men støttenivået er ikke direkte sammenlignbart. Vi har lavere rente på statens ansvarlige lån og det er tapsfond tilknyttet det ansvarlige lånet. Den britiske staten betaler for deler av administrasjonen for ordningen. Det gis ikke administrasjonstilskudd under den norske ordningen. Sett under ett er det min vurdering at det samlede støttenivået i våre såkornordninger er noe høyere enn i den britiske ordningen.

